

Е - МАПАС бр. 39

јули 2021 година

Штедење во трет столб, поволности и пензиски надоместок

Следете не и на:

[http://www.facebook.com/
MAPAS.MK](http://www.facebook.com/MAPAS.MK)

Штедење во трет столб

Неискористениот расположлив приход над износот на потрошувачката го претставува износот кој се заштедил. Зошто луѓето ја одложуваат потрошувачката? Што се случува со расположливиот приход кој не се искористил за потрошувачка? Дали штедењето претставува одложена потрошувачка која е наменета за инвестиции?

Поимот **штедење** значи чување на материјални добра и пари за нивно користење во некој иден временски период. Теоријата препознава неколку видови на штедење по разни основи: материјално, парично, индивидуално или колективно, доброволно или задолжително.

*“Среќата не лежи е во поседувањето на парите; таа е во радоста на постигнување, во возбудата на креативниот напор”
Френклин Д. Рузвелт*

*“Добро е да имате пари и работи што можете да ги купите со пари, но добро е, од време на време, да бидете сигурни дека ќе ги изгубите нештата што не можат парите да ги купат”
Џорџ Лоример*

Доброволни пензиски фондови

Доброволните пензиски фондови го претставуваат третиот пензиски столб - доброволно пензиско осигурување и се извор на заштеда за луѓето по пензионирањето. Ова осигурување овозможува долгорочно штедење во текот на работниот век на корисникот. Средствата се зголемуваат со придонесите што ги уплаќа корисникот, а тој износ се инвестира во финансиски инструменти и остварената добивка се припишува на основниот износ. За ваквото управување со средствата пензиското друштво наплатува надоместоци.

Основната цел на третиот пензиски столб, независно од задолжителното пензиско осигурување, е да обезбеди:

- повисок приход по пензионирањето на вработените лица;
- пензиски приходи на лицата кои не се вработени, лицата вработени на проекти или во странски мисии, лица кои немаат приходи по ни една основа;
- како и дополнително пензиско осигурување на трети лица вклучувајќи брачни другари и членови на семејството.

Во доброволен пензиски фонд може да штедат сите лица кои се на возраст **од 15 до 70 години**, но немаат остварено право на пензија согласно Законот за пензиско и инвалидско осигурување односно лица кои не повлекуваат средства согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување.

Доброволното пензиско осигурување овозможува и доброволно колективно пензиско осигурување – **професионални пензиски шеми** каде што работодавците уплатуваат дополнителни средства за пензиско осигурување за сите или за дел од своите вработени.

Поволности

Членството во доброволен пензиски фонд е лесно пристапно преку агенти кои може да се контактираат насекаде во државата и со кои може да се склучи договор за членство во доброволен пензиски фонд. Пензиското друштво отвора доброволна индивидуална сметка или професионална сметка за лицето како член, веднаш по направената прва уплата на придонес.

Членот како уплаќач, односно работодавецот како осигурител, имаат право слободно да ја одредуваат висината на уплатениот износ на доброволен придонеси, како и динамиката на уплатата. Промената на висината на уплатата или прекилот на уплатата, не влијаат на правото на членство во доброволниот пензиски фонд, односно не значат прекин на членството.

Принципот на акумулација и инвестирање на средствата на доброволните индивидуални или професионални сметки влијае на формирање на идните пензиски надоместоци на членовите на доброволните пензиски фондови (врз основа на висината и периодот на уплата на средствата, наплатените надоместоци и приносот од инвестиции). Ова овозможува дефинирање на висината на акумулираните средства што се користат за исплата на пензиски надоместоци од доброволните фондови.

Секој заинтересиран граѓанин може да побара од пензиско друштво да му направи пресметка за иден акумулиран износ од доброволна индивидуална и професионална сметка врз основа на износот и периодот на уплати, висината на приносот и висината на надоместоците во најмалку три сценарија (разумно – базично, песимистичко и оптимистичко). Овие пресметки се од информативна природа и пензиското друштво јасно ги наведува користените претпоставки во изјавите и предвидувањата.

Во случај на смрт на член на доброволен пензиски фонд, средствата од неговата доброволна индивидуална сметка или професионална сметка ги наследуваат неговите наследници согласно закон.

Пензиски надоместок

Право на располагање со средствата од третиот столб се остварува десет години пред возраста за стекнување право на старосна пензија, што значи **најрано на возраст од 54 години за мажи, односно 52 години за жени**. Во случај да се појави и утврди општа неспособност за работа, средствата можат да се повлечат без оглед на возраста.

Постојат повеќе начини за исплата на пензиски надоместок и членот на доброволниот пензиски фонд може да си избере како ќе му се исплаќа пензискиот надоместок

НОВОСТИ

Усвоена првата национална Стратегија за финансиска едукација и финансиска инклузија

На 8 јули 2021 година беше усвоена и промовирана првата национална Стратегија за финансиска едукација и финансиска инклузија 2021-2025, во рамките на петгодишниот проект за финансиска едукација со поддршка на Министерството за финансии на Холандија и Меѓународната мрежа за финансиска едукација при ОЕЦД (ИНФЕ-ОЕЦД). На настанот, по повод нејзиното усвојување, се обратија – гувернерката на Народната банка, Анита Ангеловска-Бежоска, министерот за финансии, Фатмир Бесими, претседателот на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување, Максуд Али, претседателот на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување, Крсте Шајноски и комисионерот на Комисијата за хартии од вредност, Кирил Јовановски.

„Водејќи се од основното начело дека финансиската едукација е долгорочна инвестиција за целото општество и за државата, како и за поединецот кој полесно и посигурно ќе може да донесува финансиски здрави одлуки и поквалитетно да живее, убеден сум дека со усвојувањето на Стратегијата како сеопфатен документ, обезбедуваме мудро и ефикасно планирање на сите наши идни активности и ресурси во делот на развивањето на финансиската едукација и финансиската инклузија на целокупното население во нашата држава, притоа ставајќи посебен акцент на младите како најзначајна целна група. Токму затоа, МАПАС смета дека од особена важност е вклучувањето на граѓанскиот и на приватниот сектор во спроведувањето и остварувањето на целите на Стратегијата. На тој начин ќе обезбедиме посеопфатна финансиска едукација и зголемена финансиска инклузија на населението.“ – истакна претседателот на Советот на експерти на МАПАС, Максуд Али.

Со Стратегијата, меѓу другото, се предвидува развивање посебни образовни програми за различни возрастни групи на населението, од најмлади до возрасни, имајќи го предвид

сфаќањето за едукацијата како процес во текот на целиот животен век и особено динамичноста на финансиите во денешно време. Следењето на спроведувањето на предвидените активности би се одвивало преку работна група со вклучени претставници од регулаторите, приватниот и граѓанскиот сектор, со што ќе се зајакне соработката и ќе се овозможи оптимална распределба на расположливите ресурси кон поставените цели.

Согласно со Стратегијата, соодветно внимание треба да им се посвети и на зголемувањето на транспарентноста во работењето и во објавувањето податоци за финансиските услуги од страна на приватниот финансиски сектор, вклучително и на стандардизацијата на објавените податоци за ист вид услуга.

Линк до видео-материјал: <https://youtu.be/RtpKYlcURpI>

Пензискиот пазар во фокус – Пензиски фондови во бројки 2021

ОЕЦД го објави најновиот број на изданието “Пензиски фондови во бројки 2021”. Прелиминарните податоци, на ОЕЦД, за 2020 година покажуваат дека средствата на пензиските фондови во 2020 година пораснаа скоро во сите истражувани земји и покрај шокот што го предизвика пандемијата со вирусот Корона и падот на средствата на крајот на март 2020 година. Средствата на пензиските фондови во 2020 година изнесуваат 34,2 билиони УСД во земјите членки на ОЕЦД и 0,8 билиони УСД во земјите кои не се членки на ОЕЦД, што значи дека пензиските средства пораснаа за 9% во земјите членки на ОЕЦД и 1% во земјите кои не се членки на ОЕЦД.

Инвестициските резултати во 2020 година во поголемиот број на истражувани земји се позитивни, и покрај остриот пад на цените на финансиските пазари во првиот квартал во 2020 година, зголемување на невработеноста и намалувањето на БДП. Реалните инвестициски приноси надминуваат 5% во 19 испитувани земји, од кои во две земји приносот е поголем од 9%, додека во 23 други истражувани земји реалните инвестициски приноси се помали, но позитивни.

Прелиминарните предвидувања покажуваат дека на крајот на првиот квартал 2021 година се очекува средствата на пензиските фондови да продолжат да растат и во земјите членки на ОЕЦД да достигнат 34,7 билиони УСД. Сепак, неизвесноста останува, со оглед на појавата на нови варијатни на вирусот на различни делови од светот и со оглед на потребата за зголемување на бројот на имунизирани лица. Најновиот број на изданието “Пензиски фондови во бројки 2021” е на следниот линк:

<https://www.oecd.org/daf/fin/private-pensions/Pension-Funds-in-Figures-2021.pdf>

Имате прашања или поплаки?

Јавете се во МАПАС или напишете порака на contact@mapas.mk

MKS EN ISO 9001:2015

Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС)

Стив Наумов 100, 1000 Скопје, Република Северна Македонија

Тел: (02) 3224 229

www.mapas.mk

